

dela dobivati mnogokateri navod za nove preosnove. Sistematična uredba knjige bo pač s težka našla kje utemeljen ugovor. Ne moremo si kaj, da ne bi še enkrat pozvali čestitega bralca, da to knjigo uvrsti v svoji knjižnici, če se ne zadovoljuje, česar se ni nadejati, samo s prevladujočimi zborniki. Pisatelju pa odkritosrčno čestitamo z gotovo nadejo, da znanstvo avstrijskega upravnega prava še v marsičem obogati.

And. Haidinger's Selbstadvocat izhaja sedaj v sedemnajsti izdaji kakor poljudno pisani navod širšemu občinstvu, kako se je ravnati pri vsakovrstnih pravnih opravilih in kako sestavljati vloge za sodna in druga javna oblastva. Razdelitev tvarine, ki izide v 16. snopičih, ostane stara. Na novo bodo uvrščene določbe o avtorskem pravu glede literarnih, umetnostnih in fotografskih del. Samo po sebi je umevno, da so sodne stvari razložene v smislu novih določil o sodni pristojnosti, civilno-pravdnem in eksekucijskem postopanju. Navodila pojasnjuje nad 500 vzgledov iz obrazcev. Snopiči po 30 kr. izhajajo v zalogi Manz'ove knjigotržnice na Dunaji.

Neumann, Commentar zu den Civilprocessgesetzen. Dva najsti snopič razlaga §§ 467. do 511. civ. pr. reda, torej določbe o prizivu in nekoliko tudi o reviziji, a trinajsti nadaljuje v §§ 512. do 580. ibid. razpravo o rekurzu, ničnostnih in obnovnih tožbah ter o posebnih vrstah postopanja do razsodniškega postopanja. Razlage so jasne in temeljite, rešijo marsikatero preporno vprašanje ter snov pojasnjujejo tu pa tam z mnogimi praktičnimi vzgledi, odnosno s pravoreki najvišjega sodišča. Snopiči so po 75 novcev ter se dobivajo po sleharni knjigotržnici.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. oktobra 1898.

— (Naši p. n. naročniki) imajo v tem zvezku tudi sestavek v hrvatskem jeziku. Radi bomo tudi poslej priobčevali hrvatski pisane doneske, ker se tako »Slov. Pravniki« razširi lahko v glasilo vzlasti tudi za hrvatsko pravosodno in upravno prakso v Istri in Dalmaciji. — Sedanji zvezek obsega 9. in 10. številko, a bodoči z 11. in 12. številko izide v kratkem. Naj p. n. naročniki blagovoljno oprosté to zamudo! Uredništvo.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: predsednikom razsodišča za druge rudokopov v okrožji rudarskega urada ljubljanskega deželnosodni svetnik Julij Polec v Ljubljani in njegovim namestnikom deželnosodni svetnik Adolf Elsner v Ljubljani; sodni svetnik v Celji Maks Langer vit. pl. Podgoro deželnosodnim svetnikom v Celji; namestnik višjega državnega pravdnika v Gradci dr. Maks Bouvier deželnosodnim svetnikom v Mariboru; avskultant v Rovinju dr. Peter Bleiweis sodnim pristavom v Podgrađu; avskultant dr. Jakob Babuder sodnim pristavom v višjesodnem območju tržaškem; nadalje avskultantje višjesodnega območja v Gradci: Ivan Toporiš sodnim pristavom v Črnomlji, Jurij Polenšek sodnim pristavom

v Vipavi, dr. Martin Šribar sodnim pristavom v Kozjem, dr. Otokar Kočevar pl. Kondenheim sodnim pristavom v Marenbergu in Jurij Fajfar sodnim pristavom v Črnomlji. — V službo v pravosodnem ministerstvu poklican je dr. Janko Babnik, sodni tajnik v Ljubljani. — Premesščeni so: sodni pristavi dr. Viktor Ahazhizh iz Tolmina v Sežano, Albert vit. pl. Luschan iz Kranja v Ljubljano, Franc Peterlin iz Črnomlja v Kranj, Viljem Kronasser iz Marenberga v Ptuj, Franc Jagodič iz Kozjega v Slov. Bistrico in Franc Rekar iz Vipave v Radoljico. — V začasni pokoj stopil je sodni pristav Albin Ogrinz v Kranji. — Finančnim ravnateljem v Ljubljani je imenovan Karl Lubec, poprej višji finančni svetnik finančnega deželnega ravnateljstva v Gradci, finančnim ravnateljem v Trstu pa dvorni svetnik Oton vit. pl. Zimmermann. Višji finančni svetnik v centralnem vodstvu zemljarinskega katastra dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski je imenovan sekcijским svetnikom v finančnem ministerstvu. Finančni svetnik V. Jenny v Ljubljani je imenovan višjim finančnim svetnikom extra statum v Gradci. Namestništveni tajnik Alojzij Lasciac v Poreči, deželnovladni tajnik dr. H. pl. Cron v Ljubljani in okrajni višji komisar Jos. Orešek v Črnomlji so dobili naslov in značaj okrajnega glavarja. Okrajni komisar Janko Kremenšek je imenovan tajnikom deželne vlade na Koroškem.

— (Za višje deželno sodišče v Ljubljani) po smislu sklepa na shodu slovenskih odvetnikov in notarjev se je takoj oglasila cela vrsta slovenskih javnih zastopov. Na shodu slov. županov dne 17. avg. t. l. pa je tudi bila soglasno vzprejeta naslednja resolucija: »Župani slovenskih občin iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske, zbrani v Ljubljani, da izreko presvetlemu cesarju Franu Josipu I. povodom njegove vladarske petdesetletnice čutila neomejene udanosti in neomahljive zvestobe, izrekajo svoje prepričanje, da se velikodušnim intencijam presvetlega cesarja, kateremu je sreča, zadovoljnost in mirni razvoj Njegovih narodov vedno pri srcu, kar se Slovencev tiče, z ničemer bolje ustreči ne more, ko da se za Kranjsko, Koroško in pa za ozemlje Celjskega ter Mariborskega okrožnega sodišča osnuje višje sodišče v Ljubljani. Zato naročajo predsedstvu današnjega shoda, da to njihovo prepričanje s primerno utemeljitvijo prijavi ekscelencema minister-skemu predsedniku in pravosodnemu ministru«.

— (Kolkovanje predlogov za dovoljenje prodaje premičnih stvari v sodnem izvršilnem postopanju.) C. kr. finančno ministerstvo je določilo: 1. Predlogi za prodajo, pri katerih vrednost ne presega 50 gld., naj se kolekujejo vedno s kolekom po 12 kr. za vsako polo. — 2. Pri višji vrednosti naj se kolekujejo: a) predlogi za dovoljenje prodaje zarubljenih vrednostnih papirjev z borzno ceno ali drugih predmetov, z borzno ali tržno ceno, ki naj se prodajo pod roko, z navadnim kolekom za vloge po 50 kr. za vsako polo, ker se mora v teh slučajih prodaja pod roko izvršiti, ne da bi se poprej oznanila potom oklica; b) vsi predlogi za dovoljenje prodaje že zarubljenih predmetov, ki ne zadevajo, ali vsaj izključno ne zadevajo vrst pod a) navedenih, s kolekom po 1 gld. za prvo polo, kar je izvršiti po javni dražbi, katero se mora oznaniti oklicem. Ta višji kolke

plačati je z ozirom na § 4. a) pripomenj k tarifnim, z zakonom od 13. decembra 1862. predružačenim določilom tudi tedaj, kadar je s predlogom na prodajo združen tudi kateri v §-ih 280. in 281. eks. reda navedenih predlogov. — 3. Če se predlog na dovoljenje prodaje ne stavi še le po opravljeni rubežni, ampak spoji že s predlogom za dovoljenje rubežni, onda ne more obveljati razlika v točki 2. obsežena, in ni moči tarifnega stavka 43. d) zakona s 13. decembra 1862 uporabljati, temveč naj se vloga vselej kolekuje z navadnim kolekom za vloge po 50 kr., ker za rešitev takega predloga ni treba izdajati oklica, vzlasti ker pri predlaganju še ni znano, če bode imela rubežen sploh kak uspeh ali pa ostane brezuspešna in če bode sploh moči prodajati ali ne. 4. V §-u 270. eks. reda omenjeni dražbeni predlog je seveda prav tako, kakor v točki 2. b) določene predloge za prodajo, kolekovati pri vrednosti, ki presega 50 gld., s kolekom za 1 gld. za prvo polo.

— (Za spodnještajersko odvetniško zbornico) in sicer z območjem celjskega in mariborskega okrožnega sodišča so slovenski odvetniki iz teh krajev vložili naslednjo peticijo:

Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo!

Kakor znano, ima vsa Štajerska le jedno odvetniško zbornico v Gradcu. Spodnještajerski odvetniki, katerih je po številu 48, smatrajo že dolgo časa to okolščino za neugodno. Radi prevelike oddaljenosti od Gradca ne pride skoro nikdar kak spodnještajerski odvetnik k občnim zborom odvetniške zbornice, istotako tudi že več let ni noben spodnještajerski odvetnik član zborničnega in disciplinarnega odbora, sploh pa je radi prevelike oddaljenosti od Gradca spodnještajerskemu odvetniku nemogoče, da bi opravljal dalj časa dolžnosti takšnega urada.

Ker torej Spodnje Štajerska ni prav nič zastopana v zbornici, tudi ni moči zborničnih sklepov smatrati za izraz pravnikov cele dežele, to pa nasprotuje namenu odvetniškega reda, posebno pa §-om 22 do 33. Tudi je odbor v Gradcu le težko kos dolžnosti, v §-u 28. pod *h* in *i* mu naloženi, da imenuje pisarniške namestnike in neplačane zastopnike za Spodnje Štajersko.

Posebno se pa zdi pravdnikom na Spodnjem Štajerskem neugodno to, da je razglasila odvetniška zbornica štajerska uradnim jezikom izključno le nemški jezik, da po tem ne vrača samo slovenskih vlog, temveč se tudi ne ozira na slovenske listine, in je že celo v jednom slučaju kaznovala takratnega odvetniškega kandidata dra. Janežiča, sedaj odvetnika na Volovskem, radi rabe slovenskega jezika z globo 25 gld. Disciplinarni svet odvetniške zbornice graške, kakor tudi odbor nista zmožna proučiti slovenskih pravnih spisov, in vendar dobita oba prav pogostem v roke sodne spise iz Spodnje Štajerske, katerih je veliko več, nego polovica slovenskih.

Vse te okolščine kažejo nujno potrebo, da se ustanovi za Spodnje Štajersko posebna odvetniška zbornica z uradnim sedežem v Celju, ker to mesto veliko bolj ustreza zemljepisnemu središču Spodnje Štajerske, nego li Maribor.

Podpisani prosijo torej sklicevaje se na § 22. odvetniškega reda z dne 6. julija 1868, št. 96 drž. zak.:

Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo blagoizvoli, zaslišavši odvetniško zbornico štajersko v Gradcu dovoliti, da se osnuje nova odvetniška zbornica za Spodnje Štajersko z uradnim sedežem v Celju za območje okrožnih sodišč v Celju in v Mariboru, izločivša se iz dosedanje odvetniške zbornice graške, ter izdati potrebne izvršilne predpise.

V Celju, dne 27. maja 1898.«

Zoper to peticijo se je ad hoc sklicana skupščina odvetniške zbornice v Gradcu izjavila jako odločno, deloma brezozirno. Vdeležili so se skupščine pa le nemški odvetniki.

— (Interpelacije.) V poslanski zbornici so se dne 29. septembra t. l. podale naslednje interpelacije:

I. Interpelacija poslanca dra. Ferjančiča in tovarišev na Nj. eksce-lenco gospoda pravosodnega ministra:

Predsedstvo c. kr. višjega deželnega sodišča v Gradcu je z dopisom z dne 21. septembra 1898, št. 10947/13 b/98, s katerim je notarsko zbornico v Ljubljani obvestilo o premeščenju notarja Julija Thurna iz Logatca v Ljutomer, naročilo zbornici, da mora razpis natečaja za popolnitev izpraznjene notarskega mesta v Logatcu, kakor sploh vsa zbornična naznanila pred vsem razglašati v nemškem kot notranjem službenem jeziku.

Z ozirom na to, ker uplivanje višjesodnega predsedništva na poslovni jezik notarske zbornice nima nikake zakonite podlage, dalje z ozirom na to, ker ni ne zakonov, ne naredeb, kateri bi za oblastva v pokrajinah, koder prebivajo Slovenci, določale in urejale nemščino kot notranji službeni jezik in končno z ozirom na to, da so natečajni razpisi notarske zbornice v Ljubljani namenjeni samo notarjem in notarskim kandidatom, kateri morajo glede slovenskega jezika imeti popolno kvalifikacijo, vprašajo podpisanci Nj. eksce-lenco gospoda pravosodnega ministra:

Hoče-li c. kr. predsedstvu višjega deželnega sodišča v Gradcu povedati; da istemu ne pristoja nikako uplivanje na poslovni jezik notarske zbornice v Ljubljani?

II. Interpelacija poslanca dra. Gregorca in tovarišev na Nj. eksce-lenco gospoda pravosodnega ministra: Bivši pravosodni minister grof Gleispach je nekoč v poslanski zbornici izrekel naslednje besede: »V Avstriji bi moral biti vsakdo v položaju, iskati in najti pravico v svojem jeziku«. V to so potrebni sodniki, kateri znajo natančno jezik strank. Nadalje je gotovo v interesu pravosodstva, ki naj ima zaupanje, da se pri oddaji sodniških mest najprej upoštevajo domačini, ker tuji sodniki nalete zlasti pri rastoči srditosti narodnega nasprotstva na nezaupnost, zlasti ako dajejo duška svojemu lastnemu narodnemu mišljenju. Končno je gotovo tudi pravilno in pravično, če se pri oddaji uradniških mest upoštevajo službena leta prosilcev. Z ozirom na to je treba konstatirati, da se sedanji gospod pravosodni minister kakor njegov prednik ravna v južnih deželah po gorenjih ozirih pač

pri nemškem prebivalstvu, da pa jih ne upošteva pri slovanskem ali jih celo krši, kar svedočijo naslednja dejstva:

Personalni referat v justičnem ministerstvu se je razdelil: Kranjska, Štajerska in Koroška se je izročila iz Gradca poklicanemu Nemcu, prejšnjemu slovanskemu referentu sta ostali samo Primorska in Dalmacija, dokler ga niso iz justičnega ministerstva popolnoma iztislili.

V zvezi s to odredbo je od istega časa dosledno, torej namenoma izvrševana praksa, odstraniti polagoma slovenske sodnike in notarje iz slovenskih sodnih okrajev na Štajerskem in na Koroškem — v katerih živi nad pol milijona Slovencev — in popolniti njih mesta z nemškimi nacijonalci. Tako se pospešuje germanizacija na troške dobrega pravosodja.

Umevno je vsled tega, zakaj so bili pri novem okrožnem sodišču v Mariboru — v tem okolišju prebiva poleg 37.171 Nemcev 207.507 Slovencev — nameščeni skoro sami Nemci, zakaj je bil v Marenberg — 5384 Nemcev poleg 10.182 Slovencev — poslan nemški sodnik, zakaj je od celovškega okrajnega za mesto delegovanega sodišča moral jedini slovenski avskultant odri- niti v Vipavo na Kranjskem in se umakniti Nemcu; zdaj pri okrajnem, za mesto delegovanem sodišču v Celovcu ni nobenega sodnika, nobenega pri- stava, zmožnega slovenskega jezika v besedi in pisavi, dasi živi v tem sodnem okraju 17.767 Slovencev, v kmetskih občinah do 50 odstotkov.

V okraju Železna Kaplja na Koroškem je samo 50 Nemcev in 4172 Slo- vencev, torej jeden odstotek Nemcev poleg 99 odstotkov Slovencev. Vzlic temu je dobil ta okraj v zadnjem času nemškega notarja, kateri po naših informacijah slovenskega jezika sploh ni zmožen; slovenski kompetent, ki je doktor juris, je moral propasti.

V okraju Ljutomer na Štajerskem je le $3\frac{1}{2}$ odstotka Nemcev in $96\frac{1}{2}$ odstotka Slovencev, namreč 469 Nemcev in 12.832 Slovencev. Dosedanji slovenski notar je moral vzlic temu dobiti nemško-nacijonalnega naslednika. Pri tem se je marsikaj čudnega zgodilo. Deputaciji iz Ljutomera, katera je prosila, naj se imenuje slovenski notar, je pravosodni minister rekel — kakor je poročal »Slovenski Narod« z dne 15. septembra t. l. —: »Moj princip pri imenovanjih je, ozirati se zgolj na službeno starost dotičnih kompetentov«.

V tem slučaju se je pravosodni minister svojemu principu izneveril. Dasi je slovenska notarska zbornica predlagala najstarejše tri slovenske kompetente — prvi služi od l. 1885., drugi od l. 1886. in tretji od l. 1889. — so morali vsi trije propasti in se umakniti najmlajšemu, šele od l. 1894. služ- bujočemu, a nemškemu prosilcu. Njegov dokaz znanja slovenskega se na- slanja na privatno spričevalo in je pravosodno ministerstvo pri njem tudi opustilo od poklicanega okrajnega glavarstva zahtevati svedočbo o dobrem političnem zadržanju, kakor jo pri slovenskih kompetentih vedno zahteva.

Z ozirom na ta obžalovanja vredna dejstva vprašajo podpisanci gosp. pravnega ministra:

1. Ali so mu navedena dejstva znana in 2. kako more ista opravičiti?

III. Interpelacija poslancev Žičkar, Berks, dr. Gregorec, Robič in tovarišev na Nj. ekscelenco gospoda ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih del:

Oklic Nj. Veličanstva cesarja z dne 16. septembra t. l. se je v Celju in v Mariboru razglasil samo v nemškem jeziku. Ker pa v teh dveh mestih poleg Nemcev tudi Slovenci prebivajo in sicer po zadnjem ljudskem številkjenju v mestu Celju zraven 4452 Nemcev 1577 Slovencev, torej več nego 26 odstotkov vsega prebivalstva, v Mariboru pa zraven 15.920 Nemcev 2653 Slovencev, torej več kakor 13 odstotkov vsega prebivalstva; ker so ondotni Slovenci prav tako kakor Nemci izrazili svoje najgloblje ogorčenje radi grozodejstva v Genevi, je bila navadna dolžnost politične uprave, razglasiti Najvišjo zahvalo v rečenih mestih tudi v slovenskem jeziku, kar se ni zgodilo.

Ker se je s podpisanim postopanjem političnih oblastev slovensko prebivalstvo v Celju in v Mariboru globoko žalilo, dovoljujejo si podpisanci vprašati Nj. ekscelenco gospoda ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih del:

1. Je-li znano Nj. ekscelenci, da se je v mestih Celje in Maribor, kjer prebivajo Nemci in Slovenci, razglasil cesarjev oklic z dne 16. septembra t. l. samo v nemškem jeziku? 2. Kaj namerava Njega ekscelenca storiti, da se jednaki, Slovence žaleči slučaji več ne primerijo, in da se bodo vsa politična važna naznanila razglašala v obeh jezikih?

— (Dr. Jan Vašatý †.) Dne 6. septembra t. l. umrl je v Kral. Vinogradih znani deželni in državni poslanec dr. Vašatý v 63. letu svoje dobe. Od leta 1863. doktor bil je nekaj časa čislan praktični pravnik in odvetnik. Pozneje pa se je, ko je bil leta 1878. in 1879. izvoljen v deželni zbor češki, odnosno državni zbor, posvetil skoro izključno političnemu delovanju, v katerem je hodil vzlasti zadnja leta svoja pota. Živo se je v zborih potegoval za ravnopravnost češkega jezika, tudi kakor notranjega uradnega jezika, ter v češkem »Pravniku« napisal več studij o členu XIX. in §-u 13. obč. sod. reda. Bodi mu zemlja lahka!

— (»Novi sodni pravilnik za grajanske stvari v uredo v nemškem slovenskem prevodu.«) V konec tega sestavka v 8. številki »Slov. Pravnika« so se vrinoli nekateri pogreški, katere treba popraviti. Na str. 220. v 2. vrsti od zdola čitaj: »in eventum«, a ne: »in zvinkom«. Na str. 221. v 9. vrsti od zgora čitaj: »nego v onem«, a ne: »negovanem«. Na str. 221. v 8. vrsti od zgora čitaj: »razsojeno«, a ne: »razloženo«. Na str. 224. v 23. in 24. vrsti od zgora čitaj: »spoznamo«, a ne: »spoznavamo«, ker »spoznavamo« stoji pravilno le v 25. vrsti od zgora na isti strani.

»Slovenski Pravek« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte v Gospodski ulici; upravništvo pa na Valvazorjevem trgu šte v 7.